

Data publikacji: 01.11.2014

Autor: Barbara Czubek

Zajęcia terenowe w nauczaniu przyrody i geografii

Wiedzę przyrodniczą można przekazać podczas zajęć klasowo-lekcyjnych. Jednak to zajęcia w terenie stanowią dla uczniów najbardziej atrakcyjną formę nauczania-uczenia się.

Zajęcia terenowe zajmują ważne miejsce w nowoczesnym systemie kształcenia. Są bogatym źródłem wiedzy o świecie, a więc niezbędnym elementem w nauczaniu geografii i przyrody. Dzięki nim uczniowie w sposób aktywny zdobywają nowe informacje o otaczającej ich rzeczywistości. Zajęcia terenowe to również forma aktywności fizycznej, tak niezbędna dla prawidłowego rozwoju młodego organizmu.

Dlaczego warto korzystać z tej formy zajęć?

- Zajęcia w terenie rozbudzają ciekawość poznawczą uczniów wobec otaczającej rzeczywistości oraz wyzwalają ich samorzutną aktywność. Dzięki temu podejmują próby samodzielnego rozwiązania problemu, w pełni się angażują, wykazują własną inwencję – „chcą” być twórczy.
- Wiążą teorię z praktyką i rozbudzają ciekawość świata, rozwijają umiejętność analizowania i wnioskowania, dokonywania pomiaru, prowadzenia obserwacji, posługiwania się różnorodnym sprzętem. Bezpośrednia obserwacja zjawisk przyrodniczych ułatwia przyswajanie pojęć i kształtowanie wyobrażeń. Uczniowie rozwijają w sobie postawę badacza, przejmują inicjatywę, są otwarci na nowe doświadczenia i przeżycia.
- Samodzielne dochodzenie do wiedzy daje satysfakcję, motywuje do jeszcze większego wysiłku, a tym samym do poszerzania wiedzy, rozwijania zainteresowań i uzdolnień przyrodniczych.
- Atrakcyjny sposób nabywania wiedzy przez uczniów sprawia, że zdobyte wiadomości i umiejętności są lepiej zapamiętywane i bardziej trwałe.
- Zajęcia w terenie kształtują pozytywne postawy wobec środowiska, wyzwalają potrzebę działań proekologicznych.

Aby zajęcia terenowe mogły spełnić swoją rolę, muszą być odpowiednio przygotowane i przeprowadzone pod względem merytorycznym i metodycznym. Ważne jest także właściwe przygotowanie zajęć pod względem organizacyjnym, gdyż zapewni to bezpieczeństwo uczestnikom. Utrzymanie dyscypliny czasami zniechęca nauczycieli do prowadzenia tego typu zajęć. Należy jednak pamiętać, że właściwa, sprawna organizacja wpłynie na zaangażowanie uczniów i będzie ich motywować do właściwego działania.

W tym celu niezbędne jest określenie na jaki rodzaj zajęć w terenie zdecydujemy się. Według Z. Szmida do wyboru mamy następujące rodzaje zajęć terenowych:

- wycieczki,
- lekcje-wycieczki,
- ścieżki dydaktyczne,
- warsztaty terenowe,
- prace użyteczne dla środowiska.

Dobierając rodzaj zajęć do zaplanowanych celów lekcji możemy osiągnąć maksimum korzyści – to co w sali lekcyjnej jest zazwyczaj niezrozumiałe i trudne, w zetknięciu z otaczającą nas przyrodą okazuje się nieskomplikowane i tak oczywiste.

Wpatrz się głęboko, głęboko w przyrodę, a wtedy wszystko lepiej zrozumiesz. Albert Einstein

Zajęcia w terenie ułatwią zrozumienie przyrody, z którą jesteśmy przecież nierozzerwalnie złączeni.

Bibliografia

1. Krzywańska J., *Rodzaje zajęć terenowych*, w: *Ochrona środowiska i żywych zasobów przyrody*; pod red. R. Olczaka i A.U. Warcholińskiej, Wyd. UŁ, Łódź 1999.
2. Piskorz S., *Zarys dydaktyki geografii*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1995.
3. Szmida Z., *Zajęcia terenowe w nauczaniu przyrody, edukacja przyrodnicza na II etapie kształcenia – propozycje metodyczne*, SOP, Toruń 2000.
4. Winklewski J., *Metodyka geografii*, WSiP, Warszawa 1977.

Barbara Czubek
Konsultant LSCDN Oddział w Zamościu

[Powrót do poprzedniej strony](#)

[Następna strona](#)